

ส25101 สังคมศึกษา 5

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 80 ชั่วโมง

การศึกษาวิเคราะห์มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา มรดกทางด้านรูปธรรม เช่น ศาสนสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม มรดกทางด้านจิตใจ เช่น หลักธรรมคำสั่งสอน ความเชื่อ และคุณธรรมต่าง ๆ การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย การพัฒนาด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม เช่น ภาวนา ๔ (กาย สีล จิต ปัญญา) ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) และอริยสัจสี่ การพัฒนาจิตใจ เช่น หลักโอวาท ๓ (ละความชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์) และการบริหารจิตและเจริญปัญญา ทบทวนพุทธประวัติในเรื่องโปรดพระพุทธบิดา (เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์) พุทธกิจสำคัญ ได้แก่ โลกัตถจริยา ญาติตถจริยา และพุทธตถจริยา การดำเนินชีวิตและแนวคิดของพระโสม โกฬวิเศษ จุฬเสฏฐิชาคก วัณณาโรหชาคก สมเด็จพระสังฆราช (สา) อาจารย์เสถียร โพธิ์นันทะ องค์ประกอบของพระไตรปิฎก พระสูตรต้นตปิฎก พระวินัยปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ความสำคัญของพระไตรปิฎกพระรัตนตรัย หลักธรรม สรีรททา ๔ พุทธจริยา ๓ อริยสัจ ๔ หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ เบญจศีลอบายมุข ๔ เบญจธรรม บุญกิริยาวัตถุ ๓ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ กัตถุญกตเวที่ต่อพระพุทธศาสนา มงคล ๓๘ การบริหารจิตและเจริญปัญญา พุทธศาสนาสุนัขยิต การสวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัยและแม่เมตตา ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา การยืน การเดิน การนั่ง และการนอน อย่างมีสติกำหนดรู้ความรู้สึกเมื่อตาเป็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัสสิ่งที่มากระทบใจรับรู้ธรรมารมณ์ การมีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถามและการเขียน การจัดพิธีกรรมที่เรียบง่ายประหยัด มีประโยชน์ และถูกต้องตามหลักทางศาสนาที่ตนนับถือ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ประกอบศาสนพิธี พิธีกรรมทางศาสนา พิธีถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน ระเบียบพิธีในการทำบุญงานมงคล ประโยชน์ของการเข้าร่วมศาสนพิธี พิธีกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา วิธีการกราบพระรัตนตรัย การไหว้บิดา มารดา ครู/อาจารย์ ผู้ที่เคารพนับถือ การกราบศพ

การศึกษาสถานภาพ บทบาท สิทธิเสถียรภาพ หน้าที่ของพลเมืองดี เช่น เคารพ เทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย คุณลักษณะของพลเมืองดี เช่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบ เสียสละ เหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทย แนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย วัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย คุณค่าของวัฒนธรรมกับการดำเนินชีวิต ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวอย่าง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนของตนการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โครงสร้าง การปกครองในท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. เทศบาล และการแห่ครองพิเศษ เช่น พัทธา กทม. อำนาจหน้าที่ และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทหน้าที่และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ท้องถิ่น เช่น นายก อบต. นายกเทศมนตรี นายก อบจ. ผู้ว่าราชการ กทม. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับ บริการสาธารณสุขประ โยชน์ในชุมชน

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ ปัจจัยอื่นๆ เช่น ราคาน้ำมัน วัตถุดิบ พฤติกรรมของผู้บริโภค ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือแหล่งผลิตสินค้าและ บริการในชุมชน หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรม ต่างๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน เช่น การประหยัดพลังงานและค่าใช้จ่ายในบ้าน โรงเรียน การวางแผนการผลิตสินค้าและบริการในชุมชน เช่น หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือโอท็อป หลักการและ ประโยชน์ของสหกรณ์ ประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์โรงเรียน การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ ในชีวิตประจำวัน บทบาทหน้าที่ของธนาคารโดยสังเขป ดอกเบี้ยเงินฝาก และดอกเบี้ยกู้ยืม การฝากเงิน การถอนเงิน ผลดีและผลเสียของการกู้ยืมเงินทั้งนอกระบบและในระบบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ เช่น การเสียดอกเบี้ย การลงทุน การซื้อของอุปโภคเพิ่มขึ้น ที่นำไปสู่ความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เป็นต้น

การศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่ง (พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด ลองจิจูด) ระยะ ทิศทางของภูมิภาคของ ตนเอง ภูมิลักษณะที่สำคัญในภูมิภาคของตนเอง เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ความสัมพันธ์ของลักษณะทาง กายภาพ (ภูมิลักษณะและภูมิอากาศ) และลักษณะทางสังคม (ภูมิสังคม) ในภูมิภาคของตนเอง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่นของประชากรในภูมิภาค อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิต และการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาค ผลจากการรักษาและทำลายสภาพแวดล้อม แนวทางการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมในภูมิภาค

โดยใช้วิธีการสังเกต ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ อภิปราย สนทนาซักถาม แสดงความคิดเห็น รวบรวมข้อมูล สืบค้นข้อมูล สรุปใจความสำคัญ กระบวนการประชาธิปไตย กระบวนการทางสังคม กระบวนการสืบค้น กระบวนการกลุ่ม และกระบวนการแก้ปัญหา

เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ประโยชน์ ภูมิใจ ชื่นชม ยอมรับ รู้จักตนเอง ความรักชาติ ความ เชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ และความมีเหตุผล เสนอแนวทางปฏิบัติตนในฐานะเป็น พุทธศาสนิกชน หรือศาสนาอื่นเข้าร่วมศาสนพิธี พิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ด้วยความเต็มใจการ บังคับจิตใจของตนเองและแนะนำผู้อื่น การยอมรับคุณค่าของวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตาม กฎหมายเพื่อใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5, ป.5/6, ป.5/7

ส 1.2 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 2.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5

ส 2.2 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 3.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 3.2 ป.5/1, ป.5/2

ส 5.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 5.2 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

รวม 29 ตัวชี้วัด